

Izhaja ob 6 zjutraj.

Stane celoletno . . . 240 K
mesечно . . . 20 .
za vsak ozemlje . . . 200 .
za inostranstvo . . . 600 .

Oglašni za vsak mm vršine
stolpeca (65 mm) . . . 2 K
mal oglašni do 20 mm
stolpeca (65 mm) . . . 1 .

JUTRO

Dnevnik za gospodarstvo, prosveto in politiko.

Uredništvo:

Miklošičeva cesta št. 184
Telefon št. 75

Upraviništvo:

Št. 184
Telefon št. 75

Rakita iz post. št. 40
šte. 1142

Ljubljana, 9. novembra.

Kadarkoli nastopijo za našo državo resnejši časi, opazimo pri gotovih opozicijskih strankah podvojeno delavnost, katere cilj je tako prozoren, da ga vidi tudi najprostejši človek, ki s treznim pogledom moči naše politično življenje. Ni dvoma, da je pomenila poskušano habzburško razsvetlavo eno najkritejših preizkušanj za našo mlado državo in za našo bratsko zavezništvo Čehoslovake. Vzporedno s tem, kar je bilo nova razsvetljava, ki ji je sklenila in podpisala pariska konferenca, celotni svetu je bilo jasno, da je Karel Habsburg takorekoč že sedel na prestolu in da ga obeh par kilometrov pred Budimpešto ni ustavila Horthyjeva vojska, temveč rumen korak jugoslovanskih in čeških čet, razvrščajoč se na granicah. V svojem spominu je še, kako se je v tistem času razvijala. Velele bi se zadovoljile s prostim odhodom gospodarskega Habsburga, ki bi bil pomenil v pogledu našega novostavljene države, da bi v novem letu prišli takorekoč v njeno trajno vojasko pripravljenosti. To je bil izvor diplomatskega nasprotja med Malo in Veliko antanto, ki se je razvil, ker smo, drugače nego v Veliki noči, zahtevali definitivno likvidacijo habzburškega vprašanja. Ta diplomatski konflikt je bil prvi politični »obzor«, ki pravi: ako bi želeli samostojne politike mladih srednjeevropskih držav. Pokazati se je, da, ali moramo res priznati samo to, kar naš interes, kar je po volji vsake sile, ali pa smemo tudi samostojno misliti in sami odločati o politiki. Za Jugoslavijo je bil to nastop naravnost historičnega pomena: prehod iz tradicionalne politike nekega male Srbije, ki je morala biti poslušna vsaki besedi svojih prijateljev in zaščitnikov, da se v miru pripravi na osvobodilno delo, v samostojno politiko velike države, ki v. d. je nova zgodovina Evrope odredila povsem druge, večje naloge v razbuj narodov.

Zavist nas mora navdajati, če gledamo, kako se držijo v zunanje politične vprašanjih drugi narodi. Naj bo potrdila boj med strankami in kakor potrdi, nasprotja še tako hula, kakor je država angažirana na zunanji tla, njeno politiko podprejo vsi in opozicijska kritika stopro pazi, da ne nanese škoda domovini. Pogledimo Nemčijo, ugledajmo se na Češko-poljsko. In primerjajmo se na konstantno, kako primitivno se prilike pri nas in kako malo je čista odgovornost za državo. Mnoge opozicijske stranke niso v teh težavah dnevnih, ampak lepšega posla, nego da so v svojem časopisu dan na dan iznašale vse, kar je možno politiko naše države oslabiliti, prikazati našo moč kot umetno, našo domovino ne več, kaj hoče, nego da mi samo ne določimo političnega nereda ki vama ne določimo, Reči moramo, da so v tem oziru oslabilo slovenski klerikalci prekrošili celo bratske Radičevce in zajetnosti celo. Koliko strupa je o priliki mobilizacije, kako klerikalno časopisje med narod! Kako trumforno je bilo krčanje, ko se je pokazalo, da Mala antanta svojo politiko ni mogla povsem predati.

In vendar! Brezhibno izvršena mobilizacija je utrdila občutek notranje moči in diplomatski boj z Veliko antanto, ki s krajno zavistjo gleda na osamosvojitvene težnje Male antante, se je končal s kompromisom, ki je časten za nas in ki pomenja tudi faktičen uspeh.

Pa pogledimo sedaj na drugo težko vprašanje, na našo valuto. Gotovo je res, da je naša gospodarska politika napravila mnogo pogreškov in da so rezultati daleč zaostajali za dobro voljo. Tudi nam se neostaja potreba organizacije. Vsi pa vemo, da je glavno, kar kritika na naš denar, zunanja politična intriga in vsi vidimo, da so se gotovi krogi v naši državi z veseljem zaposlili, da tudi v tem oziru pomagajo onim, ki nas hočejo gospodarsko spraviti na kolena. Najprej najdemo »katastrofalno gospodarsko stanje«
Jugoslavije lahko dokumentirajo naši zunanji nasprotniki s citati iz raznih klerikalnih novic. Pri tem pa je eno skrajno, da je naša država gospodarsko zdrava in da se njimamo biti nobenih velikih nesreč.

Dolžnost vsake opozicije je kritika. To pa kar delajo naši domači svadroneri, ni kritika, nego je prazno navajanje na vse, kar se dogaja v državi. Klasičen primer za to nam

Anglija nas foži Zvezi narodov

Pariz, 10. novembra. Odločitev v lepopolniški konferenci, ki vsebuje priznanje albanske vlade v Tiranu, je bila včeraj notifikirana grški in jugoslovanski vladi, kakor tudi Zvezi narodov. Jugoslaviji je bilo hkrati naročeno, naj umakne čete, ki se nahajajo na ozemlju, ki je do sedaj pripadalo Albaniji.

London, 10. novembra. Velika Britanija je priznala Albanijo za samostojno državo.

Rim, 10. novembra. Lloyd George je pozval tajništvo Zveze narodov, naj skliče svet Zveze narodov, da ukrepa zoper Jugoslavijo, češ, da ogroža njeno postojanje evropski mir.

Nova valutna uredba

PREPOVED ARBITRAŽE, MO NOLIZIRANJE DEVIZNE TRGOVINE.

Beograd, 10. novembra. (Izv.) Včeraj so v ministertvu financ ves dan trajale konference o reguliranju devizne in valutne prometa. Med konzultiranimi bančnimi strokovnjaki iz Beograda, Zagreba in Ljubljane in ministrom je bilo doseženo popolno soglasje. Uredba je o regulaciji prometa z valutami in devizami v glavnih obrisih že gotova in sloni na sledečih načelih:

- 1.) Ukinjena bo vsa arbitraž.
- 2.) Bankam bo odvzeta kupčija z devizami in valutami.
- 3.) Izvrševanje in organizacija te kupčije bo prenesena na Narodno banko, ki bo vršila ta posel s pomočjo najsolidnejših bančnih zavodov v državi, kateri bodo fungirali kot poslovalnice za prevzemanje in prodajanje deviz in valut.
- 4.) Devizno politiko bo vodilo finančno ministertvo samo s pomočjo nekaterih strokovnjakov, ki bodo v to svrhu poklicani. Kakor se govori, bodeta poklicani kot strokovnjaki ravnatelj Plavšić iz Zagreba in ravnatelj Praprotnik iz Ljubljane. Kot izvršujoči uradniki bodo pritegnjeni najodličnejši bančni arbitražerji.
- 5.) V vseh važnejših denarnih centrih se osnujejo posebni odbori iz zastopnikov trgovine, industrije, obrti in denarnih zavodov, ki bodo po predpisih, izdanih od devizne centrale, dovoljevali devize uvoznikom v prvi vrsti za neobhodno potrebno blago.

stopnikov trgovine, industrije, obrti in denarnih zavodov, ki bodo po predpisih, izdanih od devizne centrale, dovoljevali devize uvoznikom v prvi vrsti za neobhodno potrebno blago.

6.) Uvozniki bodo morali oddajati svo valuto poslovalnicam, ki bodo protivrednost v domačem novcu izplačevale po dnevnem kursu takoj po reprezentaciji.

7.) Na carinarnicah bodo morali uvozniki dokazati, da so za uvoženo blago kupili potrebno valuto pri eni od upravičenih poslovalnic.

8.) Razmišlja se tudi, da se v novo devizno uredbo uvede določba, po kateri bodo morale banke, ko stopi uredba v veljavo, svoje dobroimetje in tujih devizah in valutah odstopiti deviznemu oddelku finančnega ministertva po dnevnem kursu.

Beograd, 10. novembra. (Izv.) V ministertvu financ in trgovine so sestavljajo sedaj predpisi za regulacijo izvoza in uvoza. Uvoz luksuznega blaga in onih industrijskih produktov, ki se proizvajajo doma, se bo zabranil. Izdane bodo odredbe za pospešitev izvoza, zlasti lesa in lesnih produktov. Za tihotapstvo bodo uvedene silno stroge kazni.

DEMOKRATI ZA TAKOŠNJE REŠITEV URADNIŠKEGA VPRAŠANJA.

Zagreb, 10. novembra. Predsedništvo združenja javnih uradnikov je predložilo pokrajinskemu uradniku gosp. Demotroviču današnji težki položaj javnih namestencev in ga prosilo za odločitev, ali vlada namerava kaj storiti, da bi se temu težkemu stanju na karikrskoli način odpravilo. Gosp. namestnik je naznanil delegaciji uradnikov, da je bilo njegovo osebno bivanje v Beogradu pamenjeno izključno reševanju vprašanja izenačenja plač in dohodov javnih uradnikov v Hrvatski in Slavoniji kakor so v Srbiji in Črni gori, in da so on in njegova stranka popolnoma rešitev tega vprašanja označili za vprašanje svojega nadaljnjega obstanka v vladi. Od članov zakonodajnega odbora in ministertva predsedništvo je dobilo začetno, da se bo to vprašanje v najkrajšem času rešilo povoljno.

STROŠKI ČEŠKE ARMADE.

Praga, 10. novembra. (Izv.) Preračun vojnega ministertva znaša 3 milijarde čeških kron. Vojno ministertvo ima 33 vojaških atotejev v tuzemstvu.

Praga, 10. novembra. Ob demobilizaciji je predsednik Masaryk poslal častnikom in vojakom zahtavo za njihovo pripravljenost, na katero edino more republika nasloniti svojo varnost.

Raun, 10. novembra. »Echo de Paris«
poroča, da je Briand poklical v Washington francoskega ministra za obnovo, Loucheurja.

novi vladin predlog o ureditvi samoupravi in bodečo državo administracije. Veliki avtonomisti molčijo in zapazili v naših opozicijskih listih niti ene resne besede o teh tako važnih predlogih, če izvzamemo morda mariborsko »Stražo«, ki očita, da hučejo ljubljanski centralisti odjeiti mariborski oblasti lep kos ozemlja!

Ogorčenje nad klerikalno politiko postaja v krogih vseh narodnih ljudi vedno večje. To je razumljivo. Vsakega nacionalnega človeka mora v srce boleti, ko vidi, kako sistematično ruje klerikalizem proti domovini. Največja škoda za našo državo pa je v tem, da je cela opozicija nesposobna in da ne more in ne zna vršiti one kritike, ki bi pripeljala k hri konsolidaciji in notranji utrditvi Jugoslavije.

ITALIJSKE SENZACIJE IZ CRNE GORE.

Dunaj, 10. novembra. (Izv.) Iz Rima so došla danes poročila, da so vodje crnogorskih vojsk v Podgorici priklamnili vsajšev republike v Črni gori. Proti Črni gori da so na potu »arbske čete«. (Naravno so vse te vesti izmišljotine ali pa sloniziranje kake neznatne muha.)

POLJSKO - ČEŠKA POGODBA.

Varšava, 9. novembra. Češko-slovaško - poljska pogodba vsebuje nastopna določila: 1.) Obdoba državi si medsebojno jamčita za integriteto na podlagi pogodb, katerim se imata za hvaliti za svojo neodvisnost. 2.) Če bi bila katera izmed obeh držav napadena po kakih tretji državi, se obranili drugo državo o pogodbah, katere bi sklopila s kakor tretjo državo. 5.) Trgovinska pogodba. 6.) Eventualna sporna vprašanja med obeh državama se predložijo razsodišču. Nobena izmed obeh držav ne sme sklopiti dogovorov, ki bi nasprotovali določilom te pogodbe. Pogodba velja pet let.

VELIKANSKI PETROLEJSKI VRELEC NA SLOVAŠKEM.

Praga, 10. novembra. (Izv.) V slovaškem petrolejskem ozemlju pri Egbetu se je pojavil nenadoma nov velikanski vrelec. Erupcija so spremljale močne eksplozije plina. Petroli brizga iz zemlje približno 80 metrov visoko. Za najmočnejšo, potrebno so bili izkopani okrog vrelca jarki in zgrajeni nasipi, ki predstavljajo provizorne rezervoarje, ki so že sedaj podobni jezeru. Novi vrelec ne zaostaja popolnoma nič za znanimi horislavskimi vrelci.

Demobilizacija se že vrši

Beograd, 10. novembra. (Izv.) Danes je v cel državi pričela demobilizacija. Otvoranci, ki so se zadnje dni javili k orožnim vajam, pa se niso odšli na svoja mesta, so bili odpisani domov. Ravnotako se je vrnilo že mnogo trena in priprege. Tekom tedna bo demobilizacija v glavnem izvršena. Na granici ostanejo jače posadke aktivnih čet, ki bodo vršile varnostno službo.

Generalna stavka v Rimu

Rim, 9. novembra. Med florentinskimi fašisti ki so došli na fašistovski kongres v Rim in železničarji je prišlo danes dopoldne na tukašnjem kolodvoru do krvavega spopada, pri čemer je dobil neki strojnik strel v trebuh. V znak protesta so železničarji opoldne ustavili ves promet v območju rimskega železniskega ravnateljstva. Delavska zbornica je proglasila v Rimu splošno stavko, ki bo trajala pa najbrž samo 24 ur.

Rim, 10. novembra. Čeprav je delavska zbornica sklenila splošno stavko, vendar so nekateri vlaki, skrajno vsi trgovine so odprte. Javni obrat je normalen.

Delavska zavarovalnica

Pariteta med delavci in delodajalci

Beograd, 10. novembra. Danes predpoldne je tretja sekcija zakonodajnega odbora nadaljevala pretes zakeratnega odbora za socialno politiko o uredbi za zavarovanje delavcev. Daljša razprava je nastala, ko je prišlo na pretes vprašanje uprave osrednjega urada za zavarovanje delavcev. Predlog ministertva za socialno politiko predvideva v upravi paritete, da bi delavci imeli enako število delegatov, kakor delodajalci. K temu predlogu je govoril referent g. Divac, in zastopal popolnoma delavsko avtonomijo. Zahteval je, da naj bodo v osrednji upravi za zavarovanje delavcev samo delavci, v nadzorovalnem svetu pa naj bi bili paritetno zastopani delavci in delodajalci. Minister za socialno politiko je vztrajal pri svoji redakciji. Njegovo stališče sta zastopala tudi posl. Kurbegović in doktor Žerjav, poljsnjajoč, da gre predlog ministra največ za tem, da se v osrednji upravi obvaruje načelo paritete med delavci in delodajalci in da pride do neustrankarstva in depolitizacije, kar bi ne bilo mogoče, ako bi se sprejelo načelo neparitete. Razen tega prispeljo delodajalci enak del kakor delavci in ta del ni naprej določen, temveč ga avtonomno določa osrednja uprava; zato so delodajalci zelo zainteresirani, da vedo, kako se bo porabilo to njihovo breme in da se ne bo porabilo za strankarsko-politične svrhe. To stališče je zmagalo in se je vsa organizacija zavarovanja delavcev uredila po načelu paritete.

Razprava o nadaljnjih členih te uredbe se je nadaljevala danes popoldne. Predturali so se in sprejeli tudi ostali členi te uredbe, tako da je končano delo glede uredbe o delavskem zavarovanju.

PRED PLEBISCITOM V SOPRONJU.

Dudimpešta, 10. novembra. (Izv.) Madžarski komisar za glasovalno ozemlje, Aleksander Almasy, je prispel včeraj v Sopronu, da se posvetuje s pristojnimi oblastmi o načinu glasovanja. Dočim o kakem avstrijskem delovanju v glasovalnem ozemlju še ni ničesar slišati, se vrši madžarska propaganda že s polno paro.

Dunaj, 10. novembra. (Izv.) Danes je zboroval odsek za zunanje zadeve. Zvezni kancelar dr. Schober je poročal o položaju na Zapadnem Ogrskem. Ratifikacija Beneškega sporazuma s strani naših skupščine se pričakuje za prihodnji teden. Ker morajo po ratifikaciji na Dunaju in v Pešti preteči trije tedni, se bo glasovanje v Sopronu vršilo najbrže prve dni decembra. V parlamentarnih krogih prevladuje v začnem času mnenje, da bodo glasovalni pogodi za Avstrijo vendarle ugodnejši, kakor se je pričakovalo.

Nanen, 10. novembra. Ameriško-avstrijska mirovna pogodba na Dunaju dne 8. novembra izmenjala na Dunaju se je s tem stopila v veljavo.

Berlin, 10. novembra. Za tovarni promet se bo od 1. decembra t. l. zatevalo doplačilo 50%.

Seja ljublj. občinskega sveta

(Nadaljevanje proračunske debate).

Zupan dr. Perič otvoril ob petih popoldne sejo. Na dnevnem redu je nadaljevanje proračunske debate. Zupan konstatira sklopčnost, imenuje za skrutinatorsja obč. sv. Kremljara in Kojana ter prebere dopis občinskega svetnika dr. Toneta Jamarja, ki odloga svoj občinski mandat. Kar je njegov namestnik Ivan Skof, železniški revident, predloži definitivno iz Ljubljane, pride na vrsto profesor dr. Viktor Peterlin, ki je se pri seji navošč in izjavi, da sprejme mandat.

Zupan dr. Perič vpraša nato občinski svet, ali sprejme ostavko dr. Jamarja, ki ni motivirana, na znanje, oziroma ali se naj ga v zmlusu §§ 42 in 15 občinskega reda kaznuje.

Dr. Jamar odstopil zaradi klerikalnega rovarjenja proti Sokolstvu.

Obč. sv. dr. Triller izjavi, da je dr. Jamar odložil svoj mandat zaradi šibkega zdravja, zato je kazneni nezamena.

Obč. sv. Tavčar izjavi, da je pooblaščen od dr. Jamarja izjaviti, da odloga mandat zaradi slabega zdravja, a obenem zaradi tega, ker se more preneeti, da se je s sokolsko vprašanje zaneslo na občinski svet. (Klic v klope JDS Živio Jamar! Klerikalci so zanesli sokolsko vprašanje v občinski svet!)

Dalje opraviči Zupan odsotnost občinskih svetnikov Črnogaja, Pirca in Berškoviča, svetnik Melik (SKS) pa je že drugič izostel brez opravičila.

Zahteva domšle delavcev.

Zupan dr. Perič prečita dalje dopis ravnatelja elektrarne inž. Čiube, ki zahteva regulacijo plač, nabavne prispevke in zmanjšanje prispevke za obtele. Ker se tako prejšnje ne morejo rešiti niti v odsek niti v plenumu, predlaga, da se ustanovi poseben odsek, ki naj prešludira delavske zahteve. V ta odsek nominirajo vse stranke po enega zastopnika in sicer: JDS dr. Trillerja, NŠS Ruppelke, JDS Kralja, SLS Kremljara.

Pomanjkanje elektrike.

Zupan dr. Perič prečita dalje dopis ravnatelja elektrarne inž. Čiube, ki javlja, da bo tudi to leto potrebna skrajna omejitev izdajanja električnega toka, ker sicer postoji nevarnost, da ostane Ljubljana brez elektrike. K besedi se ozvrže zato, da naj se prepove denarnim zavodom uporaba luči popoldne.

Dr. Triller je odločno proti omejitvi električne razsvetljave v denarnih zavodih, ker ti zavodi nikakor ne morejo izvršiti svojega dela v določenem nedejavnem delavnem času od 8. do 2. ure popoldne.

Orehek napada bančne uradnike.

Orehek vzdržuje svoj predlog in pravi, da bančni uradniki celo dopolnje samo postopajo po banki, da bi mogli delati za boljše naradne plače popoldne!

Občinski svetnik JDS so ogorčeno protestirali proti takemu obkroževanju bančnega uradništva. Čuli so se klicati in to je predsednik organizacije privatnih uradnikov!

Zupan dr. Perič obžaluje tako izpade, naka dr. Ravnar zakliče: »Pač, nisimo v Škiki!«
Dalje poroča dr. Perič, da so potrjeni priredniki stanovanjskega sveta imenovani od strani blišnih posostnikov in namestnikov in da bodo v soboto položili predpisano zaobljubo, naka bo začel stanovanjski urad takoj poslovati.

Revizija zastavljalnice.

Zupan dr. Perič prečita dopis uradnikov mestne zastavljalnice, ki protestirajo proti predlogu o reviziji mestne zastavljalnice, ker se s tem hoče ponfati uveljaviti uradništva, toda ker hočejo zadostiti na napade časopisja, zahtevajo revizijo od strani kuratorja.

Občinski svetnik Borman ugotavlja, da v svojem predlogu gleda revizija poslovanja mestne zastavljalnice in očital uradništva niti željo kufigovodstva g. Volen nikaškega nerednega poslovanja, hotel je samo doznati, odkod primanjkuje v zastavljalnici izvirajo. Protesti proti falsificiranju svojega predloga v koalicijskem časopisju in poudarja potrebo revizije, da se ugotovi, ako se ne da pod lastni okoliščinami doseči rentabilnost podjetja.

Zupan dr. Perič in šef knjižničarstva Volo izjavita, da ni bil v šef direktorja revizija o zlouporabah, ampak se samo poudarjala potreba revizije, ki je o značena v predlogu. Dr. Puc je mnenja, da je treba o stvari govoriti javno, ko JDS smatra zastavljalnico za socialno

področje, kar pa so v resnici ni, saj je lema odredba obresti (45 do 50 odstotkov). Ako je bilh takim obrestim v podjetju deficit, je gotovo uprava slaba, zato je stvar treba preiskati, da se naredi konec lakoznanja.

Tavčar (NSS) je v principu za revizijo, ki naj jo izvrši kuratorji, protestira pa proti pisanju besedila, ki je omenjalo, da ima NSS v zastavljalnici osebne interese.

Dr. Puc: K stvari, saj zastavljalnica ni nobena institucija NSS!

Tavčar nato poroča o delovanju mestne zastavljalnice na podlagi raznih računskih izveščkov.

Zupan dr. Perič prekine diskusijo, na kar obd. sv. dr. Triller predlaga, da se o računskih sklepih glasuje en bloc, a da se otvori debata o proračunu.

Občinski svet sprejme soglasno vse predložene računsko sklepe en bloc.

Nato se prične

proračunska debata.

V imenu odseka za vodovod, elektrarnico in plinarno poroča referent Orehek. V uvodu omenja, da so proračuni stari, ker so se od časa, ko je bil v aprilu mesecu sestavljen proračun, razmere že dokaj spremenile. Točnega utemeljevanja proračuna ne more podati, ker strokovni referat še ni podal ekspozicije. Zato priporoča, da se ne stavi nobeni predlogi, ampak le nasveti.

Dr. Puc zahteva pojasnilo, kaj je v vestni, da je ljubljanski vodovod v nevarnosti. Zupan dr. Perič pojasnjuje, da je ljubljanski vodovod zaradi regulacije in poglobitve Save res v nevarnosti in da je že izdelal potrebne odredbe, da se prečisti stvar. Ker je država izvedla regulacijo Save, bo morala država prispevati za obrambne mere, da se ne oškoduje vodovod.

Proračun mestnega vodovoda je bil nato sprejet proti glasovom demokratov.

Istotako je bil sprejet proračun plinarne z dodatnim predlogom dr. Trillerja, da se kar naprej izpopolni mestna razsvetljava.

Pri debati o mestni elektrarni izjavi dr. Triller:

Kako so klerikalci podpirali Ljubljano

V zadnji seji je občinski svetnik Kocmur bil večini v občinskem svetu, da je ona kriva razmer, ki vladajo v tem vprašanju. Mestna elektrarna se je ustanovila leta 1897, ko je elektrika ni bila razvita. Ko so se pokazali nedostatki, je takratni občinski svet takoj hotel od pomoči nedostatkom, toda našel je odpor v takratnem deželnem odboru, ki je preprečil ustanovitve hidroelektrične centrale ob Ljubljani pod šentpeterskim imenom. Klerikalni deželni odbor je samo zato zavlačeval regulacijo Ljubljane, da bi preprečil projekte mestne občine glede povečanja elektrarne. Deželni odbor je za časa volne ustavil regulacijska dela na Ljubljani, dasi je bilo takrat v Ljubljani nad 1000 kvalificiranih italijanskih delavcev-gletnikov, samo zato da ostane Ljubljana v mlaznem stanju brez elektrike. Po vojni sta se pojavila dva predloga, eden glede začasnih hidroelektričnih naprav v Medvodah, drugi v Črnučah. Govornik priporoča občinskemu svetu, da jih začne razmišljati. Treba je neodložno sklicati anketo, ki naj preišče, kako se more pomagati Ljubljani! Apelira na sedanje večino, da naj takoj reši to vprašanje.

Občinski svetnik Kocmur dokazuje, da je bila borba med deželnim odborom in mestno občino razprava o principelnem vprašanju, živijo so vode, ali državne, deželne ali komunalne. Govori o nekaj projektih, a navaja popolnoma napačne številke, nakar mu inž. Turnšek zakliče, naj nikar ne žonglira s konjskimi silami, ako nima pojma o teh stvareh.

Ko hoče zupan Perič poučiti Kocmura, da je v zmoči s svojimi številkami, Kocmur odločno protestira, da bi ga zupan imel v njegovem govoru.

Klerikalce Ogrin izjavi, da se delo na Ljubljani ni zato nadaljevalo, ker mesto ni hotelo prevzeti aprovizacijo delavstva!

Dr. Triller: To je laž!

Kremžar (SLS) poskuša opravičevati stališče bivšega deželnega odbora, a je skrajno neroden, ker je v svojem govoru odkrito priznal, da je deželni odbor naprotoval ljubljanski občini samo zato, ker so bili njeni upravitelji obenem voditelji narodno-napredne stranke. Dalje je bil deželni odbor proti občinskim projektom tudi zato, ker je bil takratni občinski svet v zvezi in dogovoru s kapitalisti iz Ljekarne!

Dr. Triller označi to trditve kot navadno laž. Deželni odbor je nasprotoval občini le iz nagajivosti, kar je povedal sam Susteršič, ko je rekel: »Pej (t. j. napredni) Ljubljani ne dovolimo ničesar!« Govornik izjavlja, da se bo boril proti sedanjim večini, a se vedno le z orožjem resnice.

Inž. Turnšek (JDS) dokazuje na podlagi strokovnih podatkov koaliciji, da govori brez vsakega strokovnega znanja, ker žonglira s konjskimi silami in navaja številke itak popolnoma napačne.

Dr. Stanovnik se zavzema za Lamparjeve električne projekte in na skrajno nedostojen način izživlja demokrate, ki mu burno odgovarjajo.

Dr. Ravnhar, kot bivši ljubljanski državni poslanec, ugotavlja dejstvo, da je sam takratni avstrijski minister za javna dela, dr. Trnka, priznal, da je ljubljanska občina glede svojih vodnih pravic v polnem pravu, toda stvar je politična zadeva med Štirskom in Susteršičem, ki je stavlja to vprašanje v točke svojega sporazuma z vlado. Upravno sodišče je šele prisodilo pravo Ljubljani, a vojna je zaustavila vsa dela.

Po daljšem prerakanju je bil nato sprejet proračun elektrarne.

V naslednji točki je bil sprejet proračun ubožnega zaklada z dodatki finančnega predloga, da se zvišajo podpore mestnih ubogih, da se izvrši revizija med potrebnimi, da se poboljša hrana in omeji beranjenje.

Istotako so bili odobreni proračuni ustanovnega zaklada, meščanske imovine, mestne pohotne vojašnice in luterijskega posojila.

Nato je prišlo na dnevni red poročilo o mestnem zakladu.

Nove doklade.

Poročevalce Kocmur je podal poročilo v splošnem, po katerem znašajo potrebščine 18.408.670 K, a pokrije 7.358.688 kron, torej primanjkljaja 8.049.982 kron. Ta primanjkljaj bi se imel kriti po raznih novih dokladah, kot povzemanje doklad od 65 na 100 odstotkov na ona podjetja, ki polagajo javno računo, dalje se naj povzame občinske doklade na državne davke (35 odstotkov), na zemljiški davek (50 odstotkov), a povzemanje ostalih davkov (60 odstotkov). Dalje naj se uvede davek, odzroma pristojbina v znesku enega dinarja za vse one goste, ki sede po deseti uri v gostilni in po enajsti uri v kavarni.

Večina brez programa.

Dr. Triller smatra to debato kot najvažnejšo, ker z današnjim dnevom prevzema nova večina občinsko upravo. V tem trenutku je pričakoval vsakdo, da bo dala sedanja večina vsaj svoj minimalen komunalni program! Dosedaj pa nismo slišali ničesar o tem programu, če-li smo samo očitano o gniljem gospodarstvu v bivšem občinskem svetu. Kocmur je celo govoril o zvezi z Nemci, a ravno klerikalna stranka je pripeljala v občinski svet Nemce, JDS pa je vrgla po prevratu Nemce ven in nakazala delavski delegaciji zastopstvo v občinskem svetu. Niti enega pozitivnega predloga nismo slišali do danes, s katerim bi hoteli sedanja večina korigirati delovanje JDS v bivšem občinskem svetu. JDS je posvetil vse svoje moči reparaciji Ljubljane, ki je zastala samo zaradi zaustavitve reparacijskih del na Ljubljani. Zaradi odpora klerikalnega deželnega odbora se ni moglo rešiti vprašanje izravnice in hladilnice, niso se mogli regulirati kanali. JDS je vodila občinsko upravo v težkih vojnih časih in po vojni, JDS je vodila 20 milijonski kredit, na katerega podlagi se da izvršiti reparacija Ljubljane; JDS je tu pripravila ves teren, delo pa sedaj izvršuje VII Zaprstili smo Vam prazno ledino. Plinarno je pridobil mesta bivši zupan Hribar, nato napredna stranka je rešila vprašanje mestnih blevar, a pomočjo katerih je bila zagotovljena v vojni mestna aprovizacija. In ako bi bivši občinski svet ne imel nobenih drugih zaslug, imel bi jih v tem, da je izvedel vzorno aprovizacijo. Računi aprovizacije so bili na razpolago vedno, a vi jih niste hoteli pregledati! Mestna aprovizacija je končala z dobičkom od 4 in pol milijonov kron, kateri je šel v prid mestnih uslužbencev! Zakaj ste odklonili komisijo, ki sem jo zadnjič predlagal? Zato, ker veste, da našemu gospodarstvu ne morete očitati ničesar!

Po ustavi ima mestna občina pravico razglasitve sedaj bo mogla delovati za pospeševanje vdanja.

Klerikalce Ogrin: »Zakaj pa že niste do zdaj tega delali?«

Dr. Triller: »Gospod Ogrin, ustava je bila sprejeta, ko je bila vaša koalicijska že gotova!«

Očitati ste nam bankokratstvo! Tega ni niti v Ljubljani, niti v Sloveniji, vse stranke imajo svoja bančna podjetja, ki so poklicana, da preprečijo delovanje privatnih bančnih spekulacij. Banke so v Ljubljani po inicijativi eksponenta JDS začele reševati stanovanjsko vprašanje; naše banke so najboljši delodajalec svojih uslužbencev.

Očitati desolatno stanje občinskih financ. Edini očitek, ki bi ga zaslužila bivša občinska uprava bi bil ta, da je bila prekonzervativna, da se je bala dolgov, a vendar je amortizirala vsa svoja podjetja in jih izročila v računskih sklepih aktivno! Kocmur je protestiral proti trošarinam, kot nesocialnemu davku, to trošarino plača alkohol, delavec, ki ne pije, ne plača trošarin! Trošarina na alkohol je bojno sredstvo proti alkoholu, a največje bojno sredstvo proti alkoholizmu.

Dalje priporoča govornik uredbo tlakarine, katero je odpravil bivši deželni odbor, ker bo ta prilčen vir dohodkov, zahteva uvedbo samostojnih doklad naosebnih dohodarino, katere načrte je izdelal že bivši občinski odbor.

Na vsak način je pa proti uvedbi doklade za zavode, ki polagajo javno računo, ker bi se s tem odbila od Ljubljane velika trgovina in mnoga industrijska panoga.

Priporoča prodajo vojašnic, v katerem vprašanju je tudi že bivši občinski svet storil vse potrebne korake.

Nadalje protestira proti demagoškemu predlogom iz klerikalne stranke. Že zupan jih je označil, da so govorjeni skozi okno. Predlogi nimajo nobene stvarne podlage, ampak samo razburjajo mestno prebivalstvo.

Dr. Triller je klical z besedami:

»Ako nam očitate, da hočemo sprodati delo koalicijske, imeli bi sedaj najlepšo priliko, da zapustimo to dvorano, da onemogočimo vsako delo. Tega ne storimo, pač pa izjavljamo, da bomo glasovali proti proračunu, ker ne zaupamo niti enega vinarja občinskega premoženja koaliciji, v kateri igra SLS prva vloga.

no!« (Živanno odobranje pri demokraciji.)

Kraft (JSDS) izjavlja, da bo glasoval vključno mnogim nedostatom v socialnem oziru, ki se nahajajo v proračunu, socialno-demokratski klub za proračun.

Poročevalce Kocmur prosi, da se proračun sprejme en bloc.

Rupnik (NSS) se zavzema za komunaliziranje cestne železnice.

Tavčar (NSS) se izjavlja za komunalno banko. Odnosno koalicijske klerikalne izjavlja, da bo NSS takoj prekinila vsako zvezo s klerikalci, ako bi bil ogrožen njen socialni in napredni program. Istotako bo NSS zastopala interese Sokolstva, protivi se samo temu, da bi se sokolsko vprašanje zanašalo v politiko.

Jelačin (JDS) ugovarja sistemu pobiranja trošarin za tranzitno blago.

Klerikalci so vedno originalni.

V imenu SLS poda dr. Stanovnik izjavo, da bo glasoval klerikalni klub v znak protesta proti komunalni politiki JDS za proračun!

Pri glasovanju je bil proračun sprejet z glasovi rdeče-modro-črne koalicijske.

Interpelacije.

Nato je interpeliral obd. svetnik Kocmur o poslovanju tržnega nadzornika, zahteval je za seje odsekov zapisničarje in prošil za intervencijo pri družbi za električne železnice glede sedanjih nezdružnih razmer.

Bajželj (JDS) je interpeliral glede napelave vodovoda na vodovodni cesti in glede električne razsvetljave v Šiški.

Mara (JDS) je zahteval preiskovalno komisijo glede ponovne v gasilnem in reševalnem društvu.

Praprotnik (JDS) je vložil interpelacijo glede kanalizacije na Martinovi cesti.

Komar (JSDS) interpelira glede čistilne ceste v Šiški.

Jegliš (SLS) zahteva povišanje dotacij ljudskim šolam.

Zupan dr. Perič izjavi, da bo odgovorjal na interpelacije v prihodnji seji, a predloge odkazal dotičnim odsekom, nato pa ob tridesetih na 10 zaključil sejo.

Nove maksimalne cene za Ljubljano

Občinsko sodišče za pobiranje draginje in maksimaliziranje cen je v svoji seji dne 9. t. m. določilo sledeče maksimalne cene:

A.) Goveje meso.

1.) prima volovsko meso v mesnicah prvi del 28 K, drugi del 34 K za kg.

Na trgu (stojalce) za meso prve vrste

2.) prvovrstno volovsko meso prvi del po 28 K, zadnji del 32 K.

Za meso druge vrste (to je debelih krav, slabših volov, mladih bikov in telic: prvi del 20 K, zadnji del 24 K za kg.

3.) za jezike 32 K, ledice 32 K, možgani 32 K, vampi 8 K, pljuča 6 K, ledični lji 30 K.

Prodaja mesa starih bikov in starih krav, to je mesa tretje vrste na trgu in mesnicah ni dovoljena.

B.) Telčje meso.

1.) Prekmurskih telci prve vrste 30 K, druge vrste 18 K za kg;

2.) domačih telci prve vrste 26 K, druge vrste 24 K za kg;

3.) za jetra, pljuča in ledice 20 K za kg.

C.) Svinjsko meso.

1.) Hrvaških prešičev prve vrste 38 K, druge vrste 36 K za kg;

2.) domačih prešičev prve vrste 40 K, druge vrste 36 K za kg;

3.) za vse vrste domačih in hrvaških prešičev pljuča 24 K, jetra 28 K, ledice 28 K, glava 14—16 K, parklj 14 K za kg.

D.) Slanina.

1.) Slanina kranjskih prešičev pod 4 cm debeline in brez kože 53 K, za trebušno slanino brez kože 50 K, za 4—8 cm debelo slanino brez kože 75 K za kg.

2.) Hrvaških prešičev slanina prve vrste brez kože in nad 8 cm debeline 80 K, za drugo vrsto slanina pa po ceni kakor so določene slanihi kranjskih prešičev, navedenih pod točko 1.) K slanini je prštevatiti tudi salo.

E.) Masti.

Čista domača ali hrvaška 85 kron za kg.

Ta cenik stopi v veljavo z dnem 12. novembra 1921.

Kdor bi prodajal dražje, ali kdor bi kupoval ali ponujal višje cene nego so določene po tem ceniku, bo kaznovan po predpisih uredbe z dne 21. julija 1921 št. 273.

Vsak prodajalec teh živil ter živlenskih potrebščin mora imeti cene označene na laško vidnem kraju.

Občinstvo se naproša, da vsak prestopke takoj javi obrtnemu sodišču ali tržni straži.

Občinsko sodišče posluje vsak dan od 9.—12. in od 15.—18. ure na magistratu, leva hiša, pritličje.

V Ljubljani, dne 10. novembra 1921.

Občinsko sodišče za pobiranje draginje v Ljubljani.

Občinsko sodišče za pobiranje draginje

Občinsko sodišče za pobiranje draginje v Ljubljani objavlja izvešček najvažnejših prestopkov in kazni, ki jih zasleduje in kaznuje. 1.) Kdor nima označenih cen živlenskih potrebščin v trgovini ali na trgu ali jih noče izobesiti na vidnem kraju se kaznuje z zaporom od 10

dnem do treh mesecev in v denarju od 1000 do 10.000 dinarjev. 2.) Kdor kopiči živlenske potrebščine v večji količini nego jih sme po obsegu svoje trgovine običajno imeti, se kaznuje z zaporom od enega meseca do enega leta in v denarju od 25.000 do 200.000 dinarjev. 3.) Kdor naredi potrebščine nerabne, da bi zmanjšal njih količino ali omejil njih prodajo, ali kdor ponuja višjo ceno od navadne, zato da bi si pridobil prvenstvo med kupovalci se kaznuje z zaporom od 10 dni do treh mesecev in v denarju od 1000 do 50.000 dinarjev. 4.) Kdor prodaja živlenske potrebščine preko cen, ki so določene, se kaznuje z zaporom od enega meseca do enega leta in v denarju od 25.000 do 200.000 dinarjev. 5.) Ravno tako se kaznuje, kdor krivo tehtila ali zmanjšuje porcije pri prodaji. 6.) Kdor kupuje živlenske potrebščine pletenjače dražje kot jih je določil občinski odbor, se kaznuje z zaporom 10 dni do treh mesecev in v denarju od 1000 do 10.000 dinarjev. 7.) Kdor se bavi z veržno trgovino živlenskih potrebščin ali se spušča v druge neodobne spekulacije, ki merijo na podraževanje cen živlenskih potrebščin, se kaznuje z zaporom od 6 mesecev do 5 let in v denarju od 50.000 do 200.000 dinarjev. Za živlenske potrebščine se smatrajo: hrana, (semkaj spadajo tudi živali, namenjene za klanje), obleka, obutev, kurjara, razsvetljava in mlio, kakor tudi material za izdelovanje teh predmetov.

Politične beležke

+ Koroščeva likvidacija. Kakor znano, se sedaj v Beogradu likvidira bivše ministrstvo obnove in ishrane. Marihorska »Straža« poudarja, da se nahaja v skladiščih tega ministrstva velika količina »najmodernejših in najelegantnejših oblek — največ ženskih vsakdanjih in baljskih toalet.« »Straža« ogorčeno pristavlja: Zemlja so je pljačkala za svilen »obnovo« legitimnega in legitimnega žanstva boogradske porodice. — Hujske obtožbe proti načelniku lastne stranke pač ni mogoče dvigniti. Zaloge ministrstva ishrane, ki se sedaj na licitaciji prodajajo, je namreč nabavil sam vrhovni poglavar klerikalne stranke dr. Korošec, ko je bil minister ishrane. Znano je, kakšno robo si je dal ta odlični ljudski zaščitnik natveziti, manj znano pa je, da je dr. Korošec za svoje nakupe zadolžil našo državo v Ameriki za 15 milijonov dolarjev, ne da bi bil osigural pokritje. Naša država pri sedanjih valutni tega Koroščevega dolga sploh vrniti ne more in že obresti stanje ogromne milijone. »Straža« napad na dr. Korošca je tem pikantnejši, ker nanj očitno meri namigavanje o »illegitimnih ženskah«. Ali so se sedaj pričeli klerikalci med seboj griziti? To bi bila odkritja, če bi drug o drugem pričeli govoriti resnico!

+ Kočvarji in radikalci. Radikalna stranka se nahaja sedaj v diskusiji pri Kočvarjih. »Gottscheer Zeitung« govori v svoji zadnji številki o poskusu odvetnika dr. Sajovicca, da ugnezdi na kočevskih tleh srbsko radikalno stranko. List pravi: Kočevje pripada Kočevcem. Ako se organiziramo mi sami, bomo dosegli pri Slovincih in Srbi veliko več, kot da bi postali brezpravni člani slovenske ali srbske radikalne stranke, v kateri bi sedeli Kočvarji za pečjo, drugi pa za mizo. Za prva številka v Kočevju izhajajočega novega glasila radikalna stranka dokazuje, kako vlogo je namenila radikalna stranka Kočevcem. Mi povdarjamo, da je potreben skupen nastop naše organizacije v mnogih točkah z jugoslovanskimi strankami, mogli bi torej govoriti tudi z gospodom Sajovicem, toda njegovo snubljenje Kočevcev odločno odklanjamo. — K temu dodajmo glasilo Nemcev v Jugoslaviji »Deutsches Volksblatt«: Vilimo, kako slabo je bilo informirano vodstvo radikalne stranke v Beogradu, ko je verjelo in zaupalo dr. Sajovicu, da bo do »mogli v Sloveniji radikalno stranko iz Kočevja ven prav lahko spraviti na sedlo!« Vse to beležimo kot kronisti.

+ Zakaj hrvatski blok ne gre v skupščino? To uganko je razrešil zagrebški »Obzor«, ki pravi: ako bi šel hrvatski blok v parlament, bi moral voditi skrajno opozicijo in nazadnje bi se zgodilo, da sedanja večina razveljavi njegove mandate (!), v drugem slučaju bi pa moral molčati, a na ta način bi izgubil svoje volilce! Torej je naj pametnejša politika ostati doma v Zagrebu, da se ne izgube niti mandati, niti volilci — in kar je najvažnejše dijete!

+ Zita — italijanska eksponentinja. Pariški »Matin« prinaša o propali Karlovi pustolovščini nekatere zanimive reminiscence ter imenuje Karlovo soprogino Zito eksponentinjo Italije v osrednji Evropi. Ko se je pojavila vest, da se sestane v Benetkah posredovalna konferenca med Avstrijo in Madžarsko, je prišlo na Hertenstein k Ziti nekaj visokih italijanskih aristokratov, sorodnikov rodbine Parma, ki so konferirali z rjo. »Matin« ve zagotovo poročati, da je bila na teh konferencah sklenjena vrnitev Karla in Zite na Madžarsko. Italijan aristokrati so obljubili, da bo Italija podpisala na beneški konferenci madžarske težnje, da ne bo nastopila proti Karlovi vrnitvi, ker je verjetno, da se sosednje države ne bodo mogle upirati temu dejstvu. Zlasti, ker ima Karl tudi v Franciji precej prijateljev, Anglija in Amerika ste pa popolnoma desinteresirani na tem vprašanju. »Matin« dodaja, da se je Italija prevarila v svojih računih, ker je Jugoslavija s Češko-Slovaško podvzela tako odločne mere, da je mogel vsakdo spoznati, da je Karlova avantura v naprej izgubljena, tudi zanašanje na francoske klerikalne kroge je bilo preveč optimistično, ker ti krogi, danos v Franciji ne predstavljajo prav ničesar. Po Martinovih trditvah je poskušena vrnitev Karla ravno tako italijansko delo, kot je bila beneška pogodba!

Po svetu

— Grško - turško vprašanje. Grški ministrski predsednik Gunaris je izjavil v Parizu, da je Grška vedno pripravljena skleniti mir s Turčijo, a to samo na temelju sevrejske mirovne pogodbe, da pa grška vlada na noben način ne more privoliti v kakršnekoli revizijo pogodbe. Ako odkloni angoska vlada to stališče, tedaj mora Grška izvojevati to stališče z orožjem. Gunaris je izjavil nadalje, da grška vlada v nobenem slučaju ne more popustiti, ker bi se s tem odrekla svojim narodnim aspiracijam! Ako kemalistična vlada ne sprejme grških predlogov, oziroma ako bi zavezniki hoteli izigrati sevrejsko mirovno pogodbo, tedaj bo grška vlada primorana, da začne s pomladjo z odločilno akcijo, katere ne ljudski zaščitnik natveziti, manj zavečevlje.

— Nevtralizacija Petrograda. Korrespondent »Rula« poroča iz zanesljivega vira, da se vrše med Anglijo in sovjetsko Rusijo pogajanja glede nevtalizacije pristanišča in mesta Petrograda, ki bi bilo pod inozemsko upravo. Naštr navsprotuje zlasti petrograjski višji komisar Zinovjev.

Prosveta

NARODNO GLEDALIŠČE V LJUBLJANI.

DRAMA.

Sobota, 12. nov.: »Oče«. A. Nedelja, 13. nov.: »Požar strasti« (popoldne ob 3 uri). Izven.

Nedelja, 13. nov.: »Komedija zmešnjav« (zvečer ob 8 uri). Izven.

Ponedeljek, 14. nov.: »Revizor«. C. Torek, 15. nov.: Zaprto.

Sreda, 16. nov.: »Komedija zmešnjav«. R. Četrtek, 17. nov.: »Revizor«. Izven.

Petek, 18. nov.: »Komedija zmešnjav«. D.

OPERA.

Sobota, 12. nov.: »Bohème«. B. Nedelja, 13. nov.: »Carmen«. Izven.

Ponedeljek, 14. nov.: Zaprto.

Torek, 15. nov.: »Rigoletto«. A. Sreda, 16. nov.: »Evanjeljnik«. D. Četrtek, 17. nov.: »Carmen«. E. Petek, 18. nov.: Zaprto.

Simfoniji I. simfončni koncert muzike Dravske divizijske oblasti pod vodstvom priznanega in priljubljenega glasbenika dr. Cerina, pomeni velik uspeh. Polez bravurno podane Glinkove uverture in klasičnega Mendelssohnovega koncerta nam je nudil g. dr. Cerin tokrat kot glavno točko silno Brucknerjevo romantično simfonijo, ki je ogrela srca s plemenitim patosom in ognjem svojih idej. G. dr. Cerinu moremo iskreno čestitati. Podrobnejše poročilo sledi.

Ljudsko vseučilišče v Celju. Poročajo nam: Vztrajno in plodonosno delovanje celjskega ljudskega vseučilišča, ki ga je ustanovil »Klub naprednih slovenskih akademikov« v Celju, je našlo povsod najlepše priznanje in razumevanje. Na zborovanju dne 31. oktobra sta bila izvoljena zopet g. vladni svetnik Lšek za predsednika in nadučitelj J. Bizjak za tajnika ljudskega vseučilišča; osnoval se je nadalje ostali odbor, v katerem so zastopana celjska kulturna društva in predavatelji. Prvotno mali delokrog je dobil širše meje in začrtala se je natančna pot bodočega dela. Predavanja so se pričela dne 19. septembra in se bodo vršila do meseca junija prihodnjega leta. Predavanja obravnavajo najrazličnejše pagnose znanosti in literature. Udeležuje se jih redno okoli 200 oseb, tako delavstvo kakor tudi meščani. Klub naprednih slovenskih akademikov si bo nabavljal za ljudsko vseučilišče sklopite, da bodo predavanja nazornejša in je sklenil izdati svojo »Prosvetno knjižnico«, v kateri bodo izhajala ponatisnjena predavanja.

»Glasbena Matica« v Mariboru prired v soboto dne 12. t. m. v Občinski koncertni dvorani redni koncert, pri katerem sodeluje ves možski in mešani zbor pod vodstvom predsednika in zborovodje s Oskarja De v a. Na vsopredju so sklad be Adamiča, Deva, Jenka, Lajovica, Vilharja in devet narodnih. Proizvajalo s bo pet povsem novih, doslej še ne objavljenih skladb Adamiča in Deva. Najbolj zanimiv je možski zbor E. Adamič »Kregala se udova i devojka«, ki ga i Adamič komponiral leta 1919. v Tašketu in mu dodal nekaj ruskega kolofita in šestglasen ženski zbor »Zajček po zeleni trati«. Ne spominjamo se, d bi se doslej proizvajal gorko občutek Lajovičev »Pomladni spev«. Spored i zanimiv in vabiliv. Ker je čisti dobiček namenjen zavodu samemu, ki se ima be riti z velikimi gmotnimi težavami, pr čakovati le dobreza oblika.

* Današnji sestanek Političnega kluba JDS odpade z ozirom na zbor posl. prof. Reiserja, ki bo poročal o stanju uradniškega vprašanja.

* Vprašanje državnih nameštencev. Narodni poslanec prof. Reiser bo o vprašanju državnih nameštencev poročal danes ob 18. in ne ob 20. uri. — O. Z.

* Osebnost. Kralj je na predlog ministra za trgovino in industrijo imenoval šefa ljubljanskega oddelka tega ministrstva dr. Rudolfa Marja na dvornega svetnika, okrajnega glavarja pri istem oddelku dr. Rataja pa za okrajnega svetnika v VI. činovnem razredu.

* Osebnost. Visji računski svetnik in šef knjižništva Zdravstvenega oddelka za Slovenijo ter obdinski svetnik g. Ivan Freilich je na lastno prošnjo stalno upokojen.

* Demobilizacija. Prejeli smo in objavljamo: Vojno ministristvo je odredilo demobilizacijo. Lastniki koul, voz in oprema, ki so dne 7., 8. in 9. novembra 1921 izročili svoje konje, vozove in opremo vojaški upravi, se vabijo, da se takoj zgledajo pri ljubljanskem vojnem okrogu, vojašnica vojvode Mišiča, da sprejmejo oddane predmete.

* Protestno zborovanje proti ukinitvi ministristva za socialno politiko. Je priredila včeraj zvečer v Mestnem domu v Ljubljani socialno - demokratska stranka. Udeležba ni bila velika. Vseeno je bilo nekaj govornikov. Posl. Kopač je v svojem govoru opozarjal, da hočejo radikali in zastopniki samostojne kmetijske stranke oropati delavstvo edine zaščite, ki jo prikačujejo od ministristva za socialno politiko. Socialistični poslanski klub je za slučaj, da bi se to ministristvo ukinilo, pripravljen izvesti skrajne posledice in upa, da bo imel v delavstvu pri tem vse potrebno zaslombo. Poslanec Buratt je opozarjal tudi na nevarnost ukinitve ministristva za narodno gospodarstvo. Sprejeta je bila resolucija proti ukinitvi teh dveh, zlasti za delavstvo važnih resortov.

* Dr. Pegan kot prestopač. Včeraj je krajni sodnik dr. Stojkovič oddal o dohodnem dejanskem stanju: Dne 9. oktobra t. l. sta popivala dr. Pegan in njegov prijatelj uradnik Gospodarske zveze Volta z ženama v neki šentvidski gostilni, kjer je sedel pri svoji mizi tudi toletni posestnik in mizar Fr. Bizjak podomeščan Jan. Le - ta se je pogovarjal s svojim znancom gosp. Obermannom, katerega je pravil o letnem pogrebu Ivana Brunceta. Ko je Pegan to slišal, je prišel iz druge sobe preiskovat k vratom. Ko je slišal, da je Bizjak omenil tudi Peganovega prijatelja Brunceta, je skočil k svoji mizi, zagrabil pivsko steklenico in planil nad Bizjaka, hotel ga pobiti. V tem hipu je »kočil za ožjo g. Volta in ga zagrabil okoli pasu in za obe roki, tako da Pegan svojo nameno ni mogel izvršiti. Pegan je pri tem dejal: »Dobro, da si me zadržal, ker bi sicer še danes v arestu sedel.« Nato pa je ponovno skočil k gostilnemu stolu, ki je preživel 70 letnem starosti. Navzoče kmete je ta nesporazum razjari in eden izmed njih je dal izraza svojemu ogorčenju, češ: »dobrota pa se tako vede, kakor vaški prestopač! V spor so se vmešale ženske, nastalo je novo prekanje, tokom katerega je Volta z vso močjo udaril stariha po glavi, da se je temu kar zavrtelo in je ta bil drugi dan že s krvjo podplut in zatekel po obrazu, Voltova žena pa je zmerjala Bizjaka z »barabosom«. Pri včerajšnjem razpravi pred sodiščem je zastopnik državnega pravdnika dvorni svetnik Andrišek je predlagal obsodbo, poudarjajoč, da je skoro neverjetno, da se advokat tako daleč izpizabi. Sodnik dr. Stojkovič je obsodil Pegana na 1000 kron globo, eventualno 48 ur zapora. Volta na 600 kron, njegovo ženo pa na 400 K. Glede Pegana ima sedaj besedo zopet njegova disciplinarna oblast.

* Ob priliki prve obletnice Repalije priredili »Jugoslovenska Matice« naši mladini dvojno predavanje. Predaval bo dr. Ivan Lah o zasledenem ozemlju in to predavanje bo polasnojevalo okoli 60 sklopiščnih slik. Prvo predavanje bo v petek, dne 11. novembra za srednješolce, drugo predavanje pa je v soboto, dne 12. t. m. za meščanske in ljudskošolske mladine. Obe predavanja se vršita v veliki dvorani hotela Unione točno ob pol 8. uri zvečer. Predavanji sta sicer v prvi vrsti namenjeni mladini, vabi pa se tudi vse druge občinstvo, ki ima ljubečo in smisel za naša brata. Vstop je prost, brez vsake vstopnine. Pozivamo narodno občinstvo, da se udeleži predavanj v čim večjem številu.

* Razpisano službeno mesto. Pri novoustanovljenem »Invalidskem domu« v Celju je razpisano mesto upravitelja v 9. oziroma 8. činovnem razredu. Prošilec z dovršeno srednjo šolo mora izkazati, da so popolnoma izveščeni in upravnici in računsko-administrativni službi in bolnice, zdravilišča in podobne

zavode. Vojni in civilni imajo ob leti kvalifikaciji prednost. Prošnje je vložiti do 15. novembra pri pokrajinski upravi za Slovenijo, oddelku za socialno skrbstvo.

* Izprememba poklica. Včerajšnji »Narepa« javlja, da zapusti režiser mariborskega gledališča g. Milan Skrbinašok popolnoma gledališče in da se namerava posvetiti novinarstvu; stopil bo kot sourednik v uredništvo ljubljanske »Jugoslavije«.

* Za družino narodnega mučenika Kromarja. Za ubogo družino narodnega mučenika Kromarja so poslali denarno podporo Sokolskemu društvu v Črnomlju sledeči gospodje: Lovro Petrovar, Ivanjokovič, 400 K; Alojzij Gregorič, Rakovnik pri St. Rupertu, 48 K; Anton Zave, Bistrica pri Ljupatovcu, 128 K; Ivan Jurčič, Jesenice, nabral med zeleniškiimi uslužbeni tranzitnega urada Jesenice 160 K. Skupaj 742 K. Brataskim darovalcem se društvo v imenu družine najtopleje zahvaljuje z željo, da bi se našlo še mnogo posnemalcev. Denar se izloži družini.

* Ponesrečen slovenski avijatik. Avijatikni potnik g. Srečko Zitnik se dne 8. t. m. o priliki preletu preko nekakega aeroplana v Novem Sadu smrtno ponesrečil. Aeroplan se je iz dolge nevarne vročke ugal iz visoke strmine na tla. Pokojnik, sin bivšega upravitelja za Prekmurje dvornega svetnika Zitnika, je bil zelo priljubljen med tovariši in moštvom. Povožem junaškega boja z dvema nemškima aeroplanoma na Koroškem meseca maja 1920 je bil poveljni Zitnik odlikovan z zlato kolo za hrabrost.

* Velikodušno darilo. Ljubljanski gen. konzul češkoslovaške republike, g. dr. Otokar Beneš, je poklonil novo ustanovljenemu češkoslovaško-jugoslovanski li-gi v Ljubljani znesek 10.000 K.

* Konkurs Glavne posojilnice. Na predlog namestnika upravitelja konkurznega sklada, dr. Fetiha, je sklican na dan 20. t. m. ob 10. uri pri deželnem sodišču v Ljubljani (soba 140) zbor upnikov, ki bo sklepal o tem, da se terjatje, ki je zavarovano na bišah dr. Hudnika na Dunaju, cediraj Zadrudni zvezi v Celju proti češki valuti 25.000 jugoslovanskih kron; da se terjatje zoper Tomaža Pavlerja prodaj na javni dražbi; da se izplačajo upnikom 8% tangenta, ostanek pa prepusti namestniku konkurznega upravitelja v kritje njegovih stroškov.

* V ambulatoriju posojilnice bolniške blaginje v Ljubljani, Gradišče št. 2, so se uredile zdravniške ordinacije s 8. novembrom tako-le: Za splošne bolezni ordinira vsak dan (izvzemal nedelje in praznike) od 8.-9. dr. Alojzij Kraigher, od 10.-11. dr. Ivan Zavec, od 12.-13. dr. Peter Košenina. — Za kirurške bolezni ordinira vsak dan (izvzemal nedelje in praznike): od 14.-15. dr. Pavel Krajec. — Za ženske bolezni in porodništvo ordinira ob tokih. četrtkih in sobotah od 16.-17. dr. Ivan Pintar. — Za otroške bolezni (obtem posvetovalnica za matere) ordinira ob ponedeljkih, sredo in petkih od 18.-19. dr. Bogdan Derč. Pri zadnjemimenuvani ordinaciji sodeluje blaginjska skrbstvena sestra gosposoda Joža Božal. Zdravilne ordinacije alu-šajev za člane vseh blaginjskih posojilnic v Sloveniji pa je prevzel dr. Franc Minar, ki sprejema bolnike na svojem domu, Tabor št. 3, od 11.-12. in od 2.-3.

* Invalidski nadpregled. Veljati, ki so se v Ljubljani v vojaškem uradu (Mestni dom) prijavili za invalidni nadpregled, pridejo k nadpregledu v dnevih od 12. do 17. novembra 1921. Nadpregled se vrši v vojašnici vojvode Mišiča (Trg Tabor) v Ljubljani in sicer v sledečem redu: Dne 12. novembra pridejo na vrsto od A do E, dne 13. (samo dopolne) od F do L, 14. od J do L (Lobber), 15. od L (Ledenik) do O, 16. od P do S (Slasny) in dne 17. od S (Stopar) do Z. Tozadevne pozivnice se priglajenim dostavljajo. Če bi pa kdo izmed onih, ki so se v Ljubljani prijavili, ne prejel pozivnice do onega dne, kakor določa zgoraj navedeni red, naj se istega dne dopolne do 10. ure zgleda v vojaškem uradu (Mestni dom), odnosno če bi se kdo zaradi bolezni ne mogel odzvati pozivu, mora to naznaniti mestnemu vojaškemu uradu in navesti vrsto bolezni. Člen 8. tozadevne ministrske uredbe se glasi: »Kdor ne pride pravočasno na pregled in ne opravi izostanka niti v enem mesecu od dne, ko je poslovalni komisi v njegovem kraju, temu se ustavi kredit za izplačevanje pokojnine in doklad do novega pregleda«.

* Akademsko društvo jugoslovanskih tehnikov je izvolilo naslednji odbor: Predsednik: Vrblj G., cand. ing. mont.; podpredsednik: Rozman D., stud. ing.; tajnik: Lah I., stud. ing.; blaginjski: Pulko V., stud. ing.; knjižničar: Pipenhar G., stud. meh.; gospodar: Godce B., stud. mont.

* Zdravstveno stanje v Ljubljani. Glasom uradnega zdravstvenega izkaza se je v dobri ob 30. oktobra do 5. novembra v mestni občini ljubljanski narodilo 36 otrok (med temi 2 mrtvorojeni), umrlo pa je 10 moških in 8 žensk, torej skupaj 18 oseb. Ena oseba je umrla za življenjsko slabost, arčno hibo in življenjsko slabost, 1 za jetiko, 1 za smrtno poškodbo, ostale pa vlad raznih nezapravih smrtnih vzrokov. Na sledil-

* Savinjski okrajni klub jugoslovanskih dobrovoljcev ima v nedeljo, dne 13. t. m. ob 9. uri mesečni sestanek v klubovi sobi kavarne »Evropa« v Celju. Vabijo se vsi člani, da se udeležijo sestanka, ker se bo razpravljalo o važnih stvareh. — Odbor.

* Slovensko bralno društvo v Litli se je prostovoljno razšlo ter je prepustilo svoje imetje prosvetnemu odsoku »Sokola« v Litli. — Smaritem.

* Nov pristojbenik izide tekom decembra in bo obsegal na preko 200 straneh v sistematični, abecedno urejeni razpredelbi vse pristojbine v smislu novega, sedaj ob zakonodajnega odbora narodne skupščine odobrenega začasnega pristojbeniškega zakona, kakor tudi vse sodne in pošne pristojbine. Upoštevane so pa tudi še prejšnje vlad posebnih zakonov in odredb veljavne pristojbine in obdavčev. Knjižna stana brošvina Din. 11.50 — kot priporočena trošvina Din. 10.50 — ter je praktična in neobhodno potrebna za vse pisarne, urade, trgovce in za privatnike, ki imajo posla z oblastmi. Radi omenjene naklade je takoj naročiti pri izdajatelju: Dr. Ivan Ornetu, Gospodarska pisarna, Ljubljana. Pri naročitih nad 100 izvodov 10%, nad 500 izvodov 20% popust. Denar je vpsolati ob naročilu ali pa nakazati na čekovni račun št. 10.358.

* Združanje oglašnih zavodov. Poznate reklamne tvrdke »Blocknerov« zavod za oglaševanje v Zagrebu, Jurjevska ulica 31, in oglašni odlo »Medjunarodnog« prometnog, novinskog i oglašnog zavoda J. d. v Zagrebu, Ilica 21, ujedinitelj se osnovali su novo reklamno poduzeće pod imenom »Interreklam dioničko društvo« v Zagrebu, koje će državni i nadalje svoje dosadašnje tvrdke kao ekapozitura, sa ujednjenim velikim akompozitirani, na pojedinih svih u tu svrhu podesnih sredstava za napredovanje poslovnog prometa putem uspešne popularizacije. Vodstvo novog poduzeća leži u iskusnim rukama gg. M. Dukosa upravitelja Blocknerovog zavoda te I. Schwartza, ravnatelja Medj. prom. nov. i oglašnog zavoda J. d. koja su gospodstva ujednila i u ravnotežju kooperirani. Ujednjenje ovih dviju oglašnih zavoda prati se u krugovima oglašivača kao i u novinskim krugovima vrlo simpatičnim zanimanjem te je za predvidjeti, da će poslovanje ove udružene tvrdke vrlo korisno uplivisati i na naše gospodarske prilike.

* Smrt starega znanca. Iz Prago poročajo, da je tam umrl v visoki starosti Eduard Aschenbrenner večletni basist in režiser slovenske opere v Ljubljani. Pokojnik Aschenbrenner je prišel v Ljubljano po razpustu zagrebske opere, kjer je ostal nekaj let in potem odšel v Prago, kjer je deloval na vinogradskem gledališču.

* Smrtna kosa. V Gamelnih je umrl za mrtvomom 78letni vpk, učitelj g. Leopold Suhodobnik, mladeničko navdušen Jugoslovane. Svojega prepričanja ni skrilal niti med vojno in je bil zaradi tega več mesecev v prelovalnem zaporu. Pokopali so ga v Smaritem pod smarno goro. Blag mu spomin. — V Zagrebu je umrla bivša hotelirka v Ljubljani, ga. Marija Nova k.

* Smrtna nesreča. Med Metliko in Rošalnimi se povelil vlak posestnika Obermanna iz Čurli, ki je obelzel na mestu mrtev. Imel je težke poškodbe na glavi in odrezano levo nogo.

* Smrt pod vlakom. Predvčeršnjim so našli v Mariboru na progi v nekoč polet magdalenske parka truplo nekega 30letnega moškega, ki mu je bil vlak odrezal roko in eno nogo. Truplo je imelo tuili na glavi poškodbo. Komisi je ugotovila, da je nastopila smrt vsled pritiskov možganov. Policija je dognala, da je mrtvec identičen z Stankom Nikolcem, rojenim leta 1890 v Sv. Trojici pri Prokludavci v Slavoniji. Padel je iz vlake in tako zadobil težke poškodbe. Verjetno pa je, da je sam iskal smrt. Znan je, da je bil več mesecev brez dela in napravil med tem časom precej dela. Varnosti katerega bi se imel tudi ravno na dan smrti zagovarjati pred sodiščem.

* Prijatelj države. Trgovci potnik Ignac Koritnik iz Raheenourja je v Pravih zabavljah neprestano čez našo državo in bil zato izgnan. Sedaj pa je zašel v zabavljah v Mariboru v nekem mariborskem lokalu. Gos. pa to niso hoteli, mimo poslušati in so ga nazvali. Sedaj je tudi iz Maribora in okolišč za vedno izgnan.

* V spanju okraden. Franc Kačelj iz Komence pri Mariboru je v noč poplaval po Mariboru in se proti jutru zatekel k nekemu svojemu znancu. Zjutraj pa mu je manjkalo ves denar v znesku 2500 kron, za kar je takoj samil svoje znanca in v njegovo ženo, ki sta ga povelila. Na podlagi njegove sumnje je bila tudi žena aretirana.

* Mala kronika. Ivan Zerk, rudniški strojevalnik v Zagorju ob Savi je v doželi bolniči podlegel opeklinam, ki je zadobil pri popravljanju strojne cevi. Star je bil 25 let. — Levo roko si je zlomil Leopold Šrmič, strojnik v Kolinskih tovarni, ker je hotel prenesti transmisijski ferm. — Jakob Hamner, blavec v Strazišču pri Kranju, je peljal voz robe iz Ljubljane v Strazišče.

* Izgubilo se je v Spodnji Šiški par zlatih uhanov z briljanti in zlat prestan z briljanti. Oddajo naj se proti nagradi pri policiji.

POVIŠANJE AGIA PRI UVOZNI CARINI.

Od 10. novembra se računa pri uvozu ni carini 100 zlatih dinarjev za 500 dinarjev v novčanica, odnosno 2000 kron, medtem ko se je dosedaj zaračunavalo za 100 zlatih dinarjev 400 dinarjev ali 1600 kron. Povišani agio (400% namost) dosedanjih 800%) se plača za vse blago, za katero do včetrši 9. novembra ni bila plačana uvozna carina.

Pri monopolskih predmetih se računa na monopolni taksa v razmerju 100 zlatih dinarjev za 200 dinarjev v novčanica.

Enako se računa pribitek pri luksurnem blagu, katerega seznam je bil objavljen v »Uradnem listu« št. 11 t. l. ob kurzu 100 zlatih dinarjev je enake 200 dinarjev v novčanica, torej 100% agiom.

Pri izračunavanju carine ad valorem se računa carina po v tarifi določenih odstotkih brez agio - pribitka. O podrobnostih bo izdala generalna direkcija carine še poseben pravilnik.

POLJEDELSKA STATISTIKA.

Na poziv poljedelskega ministra Puclica se je sestala dne 8. novembra v statističnem uradu v Zagrebu pod predsedstvom ravnatelja dr. R. Signjara anketa o ureditvi poljedelske statistike v naši državi. Anketa se pristojevali gg. E. Milošević, šef oddaka za poljedelsko statistiko v Beogradu, M. Novaković, gospodarski svetnik iz Zagreba, F. Trampuš, gospodarski nadzornik iz Ljubljane. A. Spislić, gospodarski nadzornik iz Sarajeva, I. Kuljovan, tehniški pristav iz Saplita in S. Šintić, pristav statističnega urada v Zagrebu.

Na anketi se je razpravljalo o tem, kako naj se uredi poljedelska statistika cele naše države. Pri nra ni to vprašanje lahko, ker Srbija in Črna gora nimata katastra, vsled česar manjka najzanesljivejši temelj za statistiko. Srbija je hotele tik pred vojno zmeriti zemljo in je poklicala večje število geometrov iz inozemstva — je mislim, da največ iz Češke — pa jo je vojna prebilita.

Na sejah ankete se je redigirala osnovna pravilnika, navodil in izvidnih obrazcev za poljedelsko statistiko, in to za zbiranje podatkov o razdelbi tal po kulturah, o posejanih površinah, o uspešnih letov, o vinogradih in produkciji vina, o oljkah in produkciji olja, o sadjarstvu in živinorjstvi ter končno o cenah glavnih poljskih pridelkov.

Dne 7. novembra je anketa zaključila svoje delo in se bodo njeni zaključki v najkrajšem času predložili ministristvu za poljedelstvo in vodo na odobrenje. Bodoče leto se bodo že mogli zbirati ti podatki po enakih osnovnih načelih v področju cele države. Kako je anketa premagala težkoče zaradi pomanjkanja katastra v Srbiji in Črni gori, sam ni znano. Za osnovo pri razpravah se je vzel v oziro projekt, ki ga je izdelal šef oddaka za poljedelsko statistiko. Po tem projektu naj bi zbiral podatke zemaljski statistični urad v Zagrebu.

Ureditev poljedelske statistike je velike važnosti. Četudi mogoče spodbetka statistika se ne bo funkcionirala popolnoma zanesljivo, bo vendarle že kolikor toliko dostajala naši gospodarski orijentaciji. Dostajala smo pomanjkanje take statistike v naši državi kot agrarni težko obdelati in inozemstvo ni bilo o nas nikoli pravilno poučeno. Poljedelska statistika bo mnogo primogla k pravilni regulaciji cen in bo ovirala spekulacijo.

— Stanje Narodne banke 31. oktobra: kovinska podlaga 424.919.358,72 dinarjev (— 5.488.920,91), posojila v znesku 621.574.230,80 din. (+ 39.343.131,37), državi 4.423.729.781,47 dinarjev (+ 80.571.234), novčanice v prometu 1.435.432.420 din. (+ 88.173.705). Številke v oklepajih pomenijo spremembe napram prejšnjemu stanju.

— Z vinskega tržišča v Bački in Banatu. V Bački in Banatu se je plačevalo groznje 13 do 14 K za kg. Novo vino na kraju prodaje stane 18 do 19 K. Po-užit mnogo, kupcev malo.

— Oddelak ministristva trgovine in industrije v Ljubljani je pri reševanju prošnji o sprejedu dokaza usposobljenosti za rokodelske izste opazil, da sta dan ali leto vstopa in bstopa pomočnika vedno vpisla s številkami in z imenami.

— Ljubljanska kolinska tovarna. Kakor čujemo se vrtilo med češko delniško družbo, katere last je ljubljanska »Kolinska tovarna za kavine primesti in konzorcijem ljubljanskih trgovcev pod vodstvom Ljubljanske kreditne banke pogostanj za nakup ljubljanske tovarne. V ta namen se ustanovi posebna delniška družba.

— Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani nas z ozirom na notico, objavljeno v našem listu, pod naslovom »Problem naših vladu« proš za ugotovitev, da se zadevna notica ne tiče nje. Banka se principielpno ne bavi z valutnimi in deviznimi spekulacijami.

— Mariborski trg. Na sejm dne 8. novembra je bilo pripeljanih: 10 bikov, 126 volov, 844 krav, 7 telet in 7 konj. Pov-

prečno cene so bile: za debele voje 8veta teža 15 do 18 K za kg, oiko za klanje 9 do 11 K, volovi 11 do 14 K, plemenški volovi 11 do 14 K, glavno krave 7 do 12 K, molzne 12 do 16 K, kroje krave 10 do 16 K, mlada živina — do 13 K, telata 14 do 16 K, krave za klobase 6 do 7 K. Mesne cene: volavske prvostvne 22 do 24 K, druge vrste 18 do 20 K, kravje in teleče 16 K, teleče — prvostvne 20 K, drugostvne 18 K, sveže »vinjsko meso pa 32 K.

— Tržiška borza. Na tržiški borzi je notral dne 9. novembra dinar 26 — 27, avstrijske krona 0.50 — 0.60, češke kro-ne 25.25 — 26.

— Češkoslovaška uvedla carino na uvoz žita. 8. 1. novembrom je uvedla Češkoslovaška na uvoz žita carino, katere doslej ni bilo. Carina se je uvedla vsled tega, ker ima Češkoslovaška letos obilno letov in ne bo potrebovala mnogo uvoza.

— Češkoslovaška kupuje žito v Rumuniji. Češkoslovaško ministristvo za prehrano se pogaja z Rumunijo o nabavi 3000 vagonov žita.

— Rumunija dovolila uvoz iz Jugoslavije. Rumunska vlada je dovolila »voboden uvoz iz naše države. Carina se plačuje po novi carinski »ariti ki je vzilana od 20 na 50 odstotkov.

— Madžarski vinski trg. Iz Budimpešte se poročajo: Kakovost letošnjega vina je izborna. Vinska trgovina se še ni nič kaj razvila, le nekaj čeških in avstrijskih vinskih trgovcev je nakupilo manjše uinožine. Cene so v posameznih pokraj-nah zelo različne. Ponekod se plača 19 do 24 m. K, dočim se drugje zahteva 28 do 40 m. K. O enotnih cenah se bo mo-dro govoriti, ko se razvije vinska trgovina.

— Madžarsko žitno tržišče. Iz Budimpešte javljajo: Zaradi nestalnega kurza krone cene žit stalno narastajo. Pšenica je notrala že 2000 do 2000 madžarskih kron z iztovorne postaje, ri 1500 do 1525 in oves 1500 do 1530 m. K. Koruza (nova) se je ponujala od 1850 m. K z vtovorne postaje. Za pivovarski ječmen se je zahtevalo 1740 do 1760 m. K, za krmilni ječmen do 1700 m. K, za proso 1800 m. K.

— S poljskega trga. Iz Varšave poročajo: Naglo dviganje poljske zastote je povzročilo na trgu popolen valost. Cimbolj se dviga poljska in pada nemška marka, tem slabša postaja tendenca na trgu. Blago se prodaja v velikih množ-nah, kupcev pa ni. V tekstilni industriji je padlo blago za 100 do 150 odstotkov. Enak padec je zaznamovati tudi pri drugem blagu. Septembra je veljal funt telečjega usnja še 750, sedaj pa samo še 350 mark.

— Povišanje cene zlata v Nemčiji. Vsled nizkega stanja marke je nemška državna banka nadalje povišala kupno ceno za zlato in sicer za celih 120 mark pri zlatniku za 20 mark.

Borza

Zagreb, devize: Berlin 127 — 126, Bukarešta 200, Milan 1100 — 1250, London 320 — 325, Pariz 2000 — 2175, Praga 1200 — 1350, Svica 5300 — 5600, Dunaj 570, Budimpešta 29 — 30. Valute: rublji 15 — 25, napoleonlor 1100, nemške marke 135 — 142, ital. lire 1100 — 1200.

Banka za Primorje 800 — 870. Trgovska obrotna banka 240 — 280. Hrv. eskomptna banka 750 — 760. Brodska banka 380 — 385. Jadranska banka 1550 — 1600. Jugoslovenska banka 485 — 497. Ljub. kreditna banka 880 — 895. Slovenska banka 520 — 528. Rečka puška banka 500 — 550. Pratečiona 5600 — 5800.

Srpska banka 740 — 760. Ešplatacija drva 760. Goranin 660 — 675. Gutman 1625 — 1650. Narodna žumska int. 585 — 597. Našička int. drva 515 — 530. Slavonija 560 — 600. Dubr. paropl. družba 4900 — 5000. Tibov, premogok. družba 835 — 870.

Berlin, devize: Rim 1128.85 — 1131.15 London 1073.90 — 1066.10, Newyork 272.22 — 272.80, Pariz 2007.95 — 2012.03 Svica 5194.80 — 5205.20, Dunaj 8.73 — 8.77, Praga 284.70 — 285.30, Budimpešta 22.47 — 22.53.

Curli, Berlin 1.90, Newyork 5.32, London 21.00, Pariz 38.65, Milan 22.05, Praga 5.50, Budimpešta 0.45, Zagreb 1.50, Bukarešta 3.50, Varšava 0.17, Dunaj 0.17 avstrijske žig, krona 0.12.

Vremensko poročilo

Ljubljana 306 m nad morjem.

Dan	Čas opazovanja	Obor. ob ur.	Stanje v zraku	Varometer v mm	Temperatura po C.	Vetrovi	Nebo	Časovna razlika v min.
10. nov.	7. 14. 21.	133 3 8 32 6	1 7 1 8	sl. jrah sl. sap.	neoz obl.			U 1

Srednja včerašnja temperatura 2.3, normalna 4.4. Vremenska napoved: v. obl., mraz, vreme. Solnce zahaja ob 6.57, zahaja ob 16.33.

Lastnik in izdajatelj Konzorcij »Jutra«. Odgovorni urednik Vit. F. Jelenič.

CLAUDE FARRERE: 27
Morski ropar
(Le Flibustier des Mers.)
Roman.

Po lastnih navedbah je bila Juana rojena pred sedemnajstimi leti v Sevilli, v tem ponosnem in razkošnem mestu, najslajnejšem in prvem vse Evrope, — tako je trdila Juana. V tem mestu je obnemela z mlekom svoje dožilje vsrkala Juana tudi visoko spoštovanje mogočne zaščitnice sevilske, do Črne gospe iz Macarene, ki se v Sevilli imenuje navadno le Naša Črna gospa. Pobožni umetnik, ki je izrezljal to Madono, je namreč zoblil lepo Andaluzijo s črnimi lasmi. Pri tem pripovedovanju se je Tomaž izredno obradoval, saj je sedaj končno izvedel, kdo je ta skrivnostna Črna gospa, ki ga je svojočasno tako vznemirjala. Videl je, da ni nič drugega, ko španska sestra preslavne, dobrotne in mogočne maloneške Device z Velikih vrat. Starši Juane so v Sevilli po svojem rangi bili čisto na vrhu, ... seveda vse to po poročilih Juane. Ker pa se je mnogoštevilnemu prebivalstvu Sevillie od časa do časa zahotelo, da se nekaj tisoč ljudi izseli iz andaluške domovine in si poišče obljubljeno srečo v novi domovini, so imenovani visoki starši Juane vključno svojemu najvišjemu rangi nekega dne blagovolili stopiti takšnemu izseljenškemu oddelku na čelo, da povedo vse, ki se jim žele pridružiti, v Zapadno Indijo. Tako je odšlo iz Španije več tisoč ljudi, moških, žensk in deč, in s prigo so se zavezali drug drugemu, da se bodo podpirali vzajemno in da ustanove neke tam v Širni Ameriki novo mesto, ki bi naj postalo še večje, še slajnejše in razkošnejše, ko Sevilla sama. To svojo prigo so izpolnili. Predno je še poteklo deset let, je mesto, koje so ustanovili, Ciudad Real, vključno svoji mladosti že med prvimi v vsi Zapadni Indiji. Ciudad Real v Novi Granadi! Juana je na lastne oči gledala razvoj tega mesta in se sedaj dela, — morda veruje sama v vse to, kar pripoveduje svojemu jetniku — da je ona nekakšna kneginja tega mesta. Kar ni mogla prenehati z opisovanjem vsega slaja tega pravčatega svetovnega mesta. Na trgih stoji sami spomeniki velikih državnikov in vojskovodij, okrog mesta je vse polno obzidja in obokov, trdnjav, gradov, stolpov, citadel, kastelov in bastijonov, v mestu so krasna poslopja zasebnikov ter velikanske palače, na vseh so izklesani ogromni plemeniški grbi. Tu je na primer palača kraljevega namestnika, potem velikanska mestna hiša, večja in lepša ko ona v domovini, in še cela vrsta drugih. Tu je pred

vsem polno kapelic in samostanov, katedral, seminarjev, bazilik, velikanski grad pa služi nadškofu za presveto rezidenco. Vse ulice so tlakovane z gladkimi kamnitimi ploščami in se vse leto svetijo, tako čiste so. Hiše so vedno na novo pobarvane v tisoč najslajnejših barvah, nad njimi pa žari neugaslo ameriško sonce kakor s sijajnim firnežem, tako kakor špansko sonce nad sivilnimi in brokatnimi preprogami in zastavami, ki jih na praznike razpenjajo doma v Sevilli od balkona do balkona. Okrog mesta je nepregledna ravan, polna samih kar naboljše obdelanih vrto, ki jih je skoraj brez števila. Tik za njimi pa so prostrane poljane, obdelane in nasejane z vsem, kar dežela daje. In dežela daje mnogo. Tu pridobivaš najlepše sadeže in najbogatejšo žetev in boro. Črede se pasejo tu po livadah, proti katerim so vsi francoski pašniki malo več ko revne puščave ali barja. Res, ponosna gospodarka — ali vsaj skoraj gospodarka — tako slajnega fevda že sme s preziranjem gledati na svojo jeftinčarja, na neotesanega in okornega Tomaža Trubleta, ki izhaja iz majhne in neznatne kočice neke tam iz meglenih in miznih krajev in ki nima nikakršnih prednikov, ampak samo svoja junaštva. Juani se je včasih celo zdelo, da so njene ponosne in napihijene besede končno omehčale trdega Tomaža. Tako zelo se je le včasih to zdelo, da se je potem prekinila kar sredi pripovedovanja in širokustija in ga pozvala: »Glej torej, ob kakšno odkupnino se spraviš s svojo trmoglavostjo. Spravi me nazaj domov v Ciudad Real in upravicaj s tem, da bodo moji ljudje uravnaj kneževske radodarnosti. Če pa ne, ...»

Toda izza njegovih na pol spuščanih trepalnic blisne sedaj pogled takol poln brezobzirne volje, da se deklica ustavi sredi svojega širokustenja in da si ne upa niti dokončati začutega stavka.

Drugič že nanese prilika, da se deklica masčuje nad njim. Često mora Tomaž tudi res upogniti svoj tilnik in se umakniti pred svojo jetnico. Vedno, kadar je Tomaž mislil, da bo Juano presenetil, se je izkazalo, da je ona močnejša in bolj pripravljena na obrambo. Skoraj vsako noč je spanec bežal pred Tomažem, ki se je na pol obleden odpravil na krov, na sprehod, vožigled blesku južnih zvezd. Zar tropskega podnebja ni pomehal ni po dnevi ni po noči, in njega učinek je od večera do jutra enako strašen ko od jutra do večera. Tomaž se je skoraj zadušil v svoji na pol zaprti kajuti in se je zato odpravil na pohode od zadnjega do sprednjega kastela, da tako dobi vsaj nekaj nočnega hladu. Toda zaman; nad morjem je popolno brez-

vetrje. V gostih oblakih se lega na vodno gladino težki vonj dreves in otoškega cvetja, kakor megla duševnih vonjav, da je vzduh še težji in neprodurnejši. Z razpaljenimi živci se premika Tomaž nemirno sem in tja, molče opazuje otrplo vodno gladino, temno kopnino ali z diamanti posuto nočno nebo, po katerem teče rimska cesta kakor reka biservov med diamantnim nabrežjem. Zareča noč pretahta svojo lavo po korzarjevih žilah. Naenkrat stopi zopet v zadnji kastel in odpre vrata v kabino jetnice.

Speča Juana se ne zbudi. Kakor da ga nežni spanec očaruje in sili k obzirnosti, obstane Tomaž na pragu, ne da bi si upal le za korak naprej. Zaman leži na nekoliko neredni postelji zapeljivo deklino telo skoraj golo, brez varstva. Zaman se dviga jo pri dihanju okrogle grudi. Zaman vabijo rdeče ustne. Zaman se mu nudijo roke in noge, kakor jih je položil slučaj v spanju, in ki so sedaj zato tembolj zapeljive. Premagan, ukročen od neznanega božanstva, ki varuje nad tem čistim telesom, se Tomaž naenkrat umakne, zapre vrata neslišno za seboj in se vrne na svoje lastno ležišče, ... v srcu poln strahu ...

5

Nekega večera zapazijo prebivalci Tortuge, kako hiti k obali čoln s samotnim veslačem. Na obali postane marsikateri gruča radovednežev, kajti ta samotni veslač ne izgleda kakor kakšen Indijane, eden onih, ki privajažajo morske želve in druge dobre reči na prodaj, čoln pa še manj sliči urojenčevemu čolnu, izrezlanemu iz mahagonijevega lesa. Kmalu na to stopi na kopno možakar, potegne čoln za seboj z znatno močjo ter se obrne v mesto. Šele sedaj, iz bližine, spoznajo radovedneži Tomaža Trubleta.

Šest tednov že živi kapitan v svojem samovoljnem samotarstvu na fregati in šest tednov ga ni nobena reč mogla spraviti iz nje, niti po svežo hrano ni prišel, marveč se je omejil na prekajeno meso in suhor na ladji in le na ono divjačino ali zelenjavo, ki so mu jo prišli ponujati slučajni trgovci. Šest tednov je krov »Lepe podlasice« bil dovolj širok za Tomažev sprehode, onemu Tomažu, ki mu poprej štiri leta ni bilo nobeno morje dovolj široko in dovolj dolgo. Brez dvoma: Tomaž je prav zadovoljen s tem svojim dolgotrajnim počitkom in bi se morda res celo leto ne bi bil pokazal na kopno, da ga niso sedaj robotar in nezlomljiva trdost ulete Juane spravile tako iz ravnotežja, da je izbruhnil ves srd odklonjenega zaljubljenca in da si je Tomaž odšel poiskat širše polje, da se olajša z odhajanjem, vračanjem in besnenjem.

Flibusteji in drugi prebivalci Tortuge imajo sedaj vsak dan priliko

gledati Tomaža, kako prihaja od ladje v svojem čolnu in kako drvi potem križem kražem po vsem otoku, se popne na najvišji njegov vrh in se potopi potem v šume notranjosti na severu, kjer ni več obdelane zemlje in nobenih nasadov. Na vse te kraje koraka Tomaž s svojimi naglimi in nejednakomernimi koraki, in povsodi kaže isti obraz: Obraz razburjenca, globoko zamišljenega v ne vemo kakšne sanje. Šele, ko je že temna noč, se prikaže Tomaž iz gostih šum, poišče svoj čoln ter se z njim vrne na svojo plavajočo trdnjavo.

Ko se nekega dne Tomaž zopet tako sprehaja, ko se baš iz luke pomenja na prve ulice zelo strmega predmestja, stopi izpod napisu nad vratmi prav nizke hiše plečat možakar, ki ostrmi in potem veselo zakliče:

«Hura! Stari prijatelji! Kaj si res ti? Hudiča negda! Vrag naj me vzame, ali me pa trapijo moje oči, če to ni moj stari brat in tovariš Tomaž Trublet! Hura! Na tako srečanje se piše, pa ne premalo! Hodi z menoj za mizo, brate Tomaž, da trčiva!»

Tomaž pogleda in spozna: To je Eduard Bonny, imenovan Rdečebredec.

Angleški Flibusteje pa ni v tako dobrem stanju, kakor je bil nekoč. To dokazuje že njegova oprema. Hlače so strašno zakrpane, sukajči je tako star, da mu niti barve ne spoznaš več. Sicer pa Rdečebredec svoje revščine prav nič ne skriva, ampak se z njo skoraj še ponaša. Prva skrb mu je, da pove Tomažu najprej in z gromovitim krohotom, kako ga je brodolom spravil ob dobrega »Flying Kinga« na klečeh predgorja Manzanillskega in kako so se Španci bližnje kolonije, ki jih je Bonny svojočasno pošteno olupil, sedaj na strahopeten način maščevali nad njim in mu poklali skoraj vse moštvo, kar se ga je pri brodolomu rešilo na kopno. Le on sam, Rdečebredci Eduard Bonny, jim je odnesel pete, gol ko črvič, in sedaj je zopet prispel na Tortugo po raznih prigodah in novih nezdodah, bogvedi kako raznovrstnih in čudovitih. Sedaj je že cel mesec tu, nima v žepu niti belica, pa je še vedno tako podjeten in drzen, kakor je bil nekoč, izkratka cel Flibustejeec, kako bog ukaže, samo da je brez sredstev, brez ladje in brez svojih tovarišev.

«Te kastilske opice mi bodo moje ladji jim odvzame cel funt čistega še dražje moje poklane tovariše». Pri tem krepko potrkava po Tomaževih ramah: «To mi smeš verjeti, boter: Za vsakega tovariša, ki so mi ga obesili, pobesim celih deset sovražnikov s svojo lastno roko, in za vsako polomljeno desko na svoji

ladji jim odzame cel funt čistega zlata!»

Tomaž in Rdečebredci stopita v gostilniško izbo. Vetrnica nad vratmi prijazno škriplje v južnem vetru. Dan je bil vroč, grla so suha. Na mizi, od katere je Rdečebredci haš vstal in h kateri v Tomaževi družbi zopet prisede, stolita že dva prazna vrča, ki dokazujeta, da se je Flibustejeec že na vso moč boril proti suši. Sedaj je naročil še dva vrča in dokazuje s tem, da se mu pri poizkusu zdi še mnogo premalo. V resnici izgine mokrota iz obeh vrčev, kakor da bi pihnil.

«Kako pa s teboj, brate Tomaž?», vpraša Flibustejeec in nadaljuje pogovor. «Kako potekajo tvoje zadeve sedaj? Vem, da si ravno tako bogat, kakor sem jaz reven, in v dobrem starem tovarštvu ti iz srca čestitam. Vem tudi to, da si še pred nedavnim odposlal vse svoje tovariše z zajeto galliono domov v Francijo. Vse prav in lepo. Kaj pa potem? Je li res, kar si pripovedujejo povsodi, da si držiš na krovu »Lepe podlasice« mlado špansko damo, ki si jo uel, in da se ž njo kljunčkata in srčkata? Kaj je na tem? Nikar ne zardevaj! Velja! Kar udari! Ni ga na Tortugi človeka, ki bi znal bolje vpoštevati nežna čustva ko Rdečebredci. Takoj ti dokažem!»

Ni še izpregovoril in Tomaž ni imel časa, da odgovori. Rdečebredci vstane, skoči k vratom, pogleda po cesti in očividno naide, kar je iskal, kajti iz polnega grla jame klicati: «Halo, halo, kamerad! Semkaj, semkaj, mali moj! Pri teh vratih vrzi svoje sidro! Tu povij svoja ladra! Za vrčem sediva tu s starim prijateljem in bratom, ki ti ga hočem predstaviti in ki ga nastani tudi ti v svojem srcu!»

Zopet se vrne, sedaj v spremstvu brikega dečka, ki je pa povsem brez brade. Ko vrže ta dečko svoj klobuk na mizo, pokaže naenkrat krasno grivo najlepših plavih las, povsem nepovezanih in široko razpletenih čez tilnik in rame.

«Halo!», vsklikne tudi doleč s svojim, toda nekoliko ostrim glasom. «Halo, Bonny, stari ded! Kaj si se ga že tako rano nasrkal in še celo brez mene? Ti stari grešnik ti! Kdo pa je ta možakar tu?»

«To je pa Tomaž, da! Tomaž Trublet, o katerem sem ti pripovedoval že tolikokrat, da ...»

... da ti sedaj ni treba, da govoriš še kaj razven imena njegovega, u brblja stara! Molči vendar, hudiča ali! Kapitan Tomaž, svo Vam moje roke! Ugajate mi, in Vaša pokorna služabnica sem!»

Tako je Tomaž na svoje največje začudenje izvedel, da je briki dečko v resnici brhka deklica.

Uprava
„Jutra“ in „Njive“
se nahaja v novih prostorih nasproti glavne pošte
v Ljubljani, Prešernova ulica 54.
Istotam se nahaja
uprava „Domovine“.
Tiskovna zadruga
ima svoje nove prostore
v Prešernovi ulici št. 54
nasproti glavne pošte.

Izurjene mešarske pomočnike
sprajemajo proti dobri plači 1847
Konservne tovarne in industrija mesnih i de kov na Urhniku.

Pravkar je izšel ponatis znamenitega „Jutrovega“ romana, ki je vzbujal splošno pozornost:
Frank Heller, Prigode gospoda Collina.
Cena 15 K, po pošti 2 K več.
Naroča se pri upravnstvu „Jutra“, Učičeva, Prešernova ulica, nasproti glavne pošte.

Gospodine kupite edino le „Adria“ pekovni prašek in vanilin-sladkor, ki se prodaja v korist Jugoslovanske Matice in kola Jugoslovanskih Bester. 1839
Nekoliko vagonov jabolk se prod. 1840
Ljudevit Rosenberg, Cakovec.

L. Mikuš
Ljubljana
Mestni trg 15
izdelovatelj dežnikov
Na drobno! Na debelo!
Zaloga sprehajalnih palic.
1857 Popravila točno in solidno!

Profesorica Glasbene Matice
želi privatno poučevati klavir. Mlajše učence in začetnike poučuje po najnovejši metodi. Ponudbe pod „1-3 popoldan“ na upravnstvu „Jutra“. 1842

PETROLEJSKE VRČE
z ali brez zabojev, kupi vsako množino po najvišji ceni **HRVAT & KOMP.**
Ljubljana, Vegova ulica 6. 1841

Po nizki ceni: 1692
nova dvokolesa, otroški vozički, šivalni stroji, tudi malo rabljeni.
F. BATJEL, Ljubljana,
Stari trg št. 8. Karlovska cesta št. 4.

1000 K nagrade dobi kdor odda mesečno soho
mehlovano ali nemehlovano, s posebnim vhomom, s lidenom, boljše sitarnemu gospodu. Ponudbe je poslati na gosp. Frano Japelj, Ljubljana, Ravnikarjeva ulica 10. 1831

Lestenec
(Luster)
zelo lep, trioglat, se prod. 1848
Povpraša se v upravnstvu „Jutra“.

Nov pot. kožuh
se prod ali zamenja 1848
za dobro s'adko seno po dogovoru.
Naslov pri upravi „Jutra“.

Največja zaloga finih platnenih robcev.
Graumann - cefirji. 1635
C. J. HAMANN
Mestni trg 8.

NAZNANILO.
Slavnemu občinstvu ljudno naznanjam, da ostane trgovina **AVGUST AGNOŠA** na Dunajski cesti št. 11 radi preselitve v lastno hišo na Dunajsko cesto št. 10 od 8. t. m. do prehlisa za promet s strankami zaprta. Stokarska delavnica ostane še nadalje odprta. Uhod v delavnico in pisarno na dvorišču. Zopetna otvoritev se po časopisih objavi. 1842

Naročajte in širite sledeče leposlovne knjige:
D. Fajgelj: Tik za fronto. Broš. 26 K, vez. 45 K, poštnina K 2-80.
A. Novčan: Veleja. Broš. 28 K, vez. 36 K, poštnina 2 K.
Anstale Franco-Debeljak: Pingvinski otok. Roman. Cena broš. 42 K, po pošti pripor. 2 K 40 v več.
Dostojevskij-Levstik: Beel. Roman v IV. delu. Broš. 42 K, vez. 54 K, po pošti broš. K 8-— več. vez. K 30-— več.
Goncourt-Pastuškin: Dekle Elija. Roman. Broš. 15 K, vez. 21 K, po pošti broš. K 2-— več. vez. K 2-50 več.
Cervantes-Berli: Tri novele. Broš. 10 K, vez. 16 K, po pošti broš. K 2-— več. vez. K 2-80 več.
Shakespeare-Zupančič: Sen kresno noč. Broš. 22 K, vez. 28 K, po pošti broš. K 2-— več. vez. K 2-60 več.
Maobeth. Broš. 32 K, vez. 40 K, poštnina 2 K.
Ante Debeljak: Solnce in senos. Broš. 10 K, vez. 15 K, po pošti broš. K 2-— več. vez. K 2-60 več.
Stritarjeva antologija. Uredil dr. Iv. Prijatelj. Broš. 18 K, vez. K 30-—, po pošti broš. 3-40 več. vez. K 4-— več.
Josipa Jurčiča zbrani spisli. Druga izdaja. Uredil dr. Ivan Prijatelj. I. zvez. broš. 22 K, po pošti 5 K več. II. zvez. broš. 22 K, po pošti 4 K 60 v več.
Knjige se naročajo pri založništvu: **Tiskovna zadruga v Ljubljani Prešernova ulica, nasproti glavne pošte.**